

هندۇن اىت) لالو ئىشىلە اورۇغ نوا ۳ فول مەياسومكىن نوبە راج
اىت دىغان سوانوماچىم اىبرىغەاروم يغىدرىپواتىكىن كران، فەركەجان
اىت مىك دىغان حالان ايلە ترلىش راج سەر زىبە ۲۴ درىد كواجىن
فرىكا بىوغۇن اىت دان كىمالىلە حال فوم ۲۴ اىت سەرنە سەبا كالادان.

ئارىخ ملايدۇر

درېحال كراجان ملايدۇر ملاك

(سېبۈغۇن كتاب توارىخ ملايدۇر دىنالىق فەقاسوھ 74)

سېرمۇل مىك تله دەۋارلىپى فەسەنچىغۇ رواية يغىد كارغىكىن اولە
أفسو دالبۇرگىك (Affonso d'Albuquerque) تىرسىبۇ
دىنالىش اداالە اورۇغىچى مول آمىندى بايى تانە ملاك اىت يائىپ اورۇغ.
لاؤ، مىك كراجان مۇككە دان مۇقايل سەھاچ.

ستە سلىپى قەراڭىن مۇقايمە، مىك بەھارولە دانغ اورۇغ ۳۰ فەلمىغۇ،
سېغاپورا، فامى دان چىغا، مەرىكىشە سكلىنە مۇككە هوتى نىكىي
ملاك اىت. مىك قىد ماس اىت راج يېھ مەرتەھەن نىكىي ملاك
اىت بىراوكىم هەندى، دان كىلرۇن "فارا مىسۇرَا" (Paramisura)
مىك حىكم اوكام قىد ماس اىت، جىك اورۇغ ماتى، هەندقە دىباڭر،
ئىاد بولەد نام سكالىي ۲، مىك ھەشكە فەزمان اين فون، ادىل سوانو
چىندىي "ماڭارا" يايىت بىرھالا هەندى دىنالىق نىكىي ملاك اىت.

ادفون اكىن اصل ۲ نام نىكىي ملاك اىت درىي سېبى دىنەكىن
ملاك، اداالە تىرسىبۇ چىرىتاش دىنالىق سەجارە ملايدۇر— مىك راج
اسكىندر شاه ۋۇن بىرجالىن بىر بالىق درىي سان كىتى فەنى، قىد
سوانو سوچى دەنلىق لاؤ، دان نام سوچى اىت "برم" ، مىك راج
اسكىندر ۋۇن بىردىرىي دباواه سەۋەن كاپۇ، تىلاؤلە رېندىغ، مىك
بىكىداقۇن بىر بۇرۇرۇ، مىك انجىچىغۇ بۇرۇران اىت ۋۇن دىترا جەنگىن
اولە فەلىندۇرۇ ۋۇتىپە، جانە كاپىر. مىك تىنە راج اسكىندر شاه، "يابىن
ئەفت اين، سەدغ فەلىندۇن لاكى كاڭ، يابىنە كېت بىر بواه نىكىي
دىسينى". مىك سېبى سكىل اورۇغ بىرلە توانكوسقە تىنە دەلى
يغىدرىنوان اىت "مىك دسۇرە يېكىدا. فەرواھ نىكىي فە ئەفت
ايت. مىك راج اسكىندر بىر ئان" اف نام كاپۇ اين ئەفتىم كېت
برىستىر؟ " مىك سېبى اورۇغ، "كابۇ ملاك ئان، توانكو" مىك
تىنە يېكىدا " جىك دىمكىن ملاكالە ئان نىكىي اين".

مىك تله دەداغانى غەنۇن ئىاداالە ترۇغ يېھ مۇقايمەن راج اسكىندر
شاھ بىر بواه بىندر ملاك اىت، كران فەزمان ابىت راج آيىغۇ مەرتەھەن
نىكىي اىت بىلۇم ماسو، اسلام لاكى، تىتولە ئىاد اىت ناھو ماڭى

غەركابۇغۇ بىرىغەرسىبۇ دەھولو ابە مىك شور بىھەمە بایلە ئىن دىغان
سەرت مە دەكلىواركىن دان دەكىجا كىن دىغان چۆكەت سەقەن
مەك جادىبلە دىنالىق سان تو ۲ هارى بىر بىو ۳ پاوا يېھ ھەلەغۇن بىر دوسا،
ھەمال دۇنما مەرىكىشەت تىباد حاضر مېرىھە قىد ماس بىرلا كەنگەكەن
ايو راج اىت جوا.

كەندين مەغۇشۇر قۇل يېلائىن كەند راج اىت بەھا سەۋا يېغىلە دەظاھەر
باڭىي محەتكەن كەنگەكەن اىيون ابە ئىاد چۆكەت لاكى مەك واجىلە
دانىس بومى قۇل مەرىنائى مەرىكىشەت دەنالىق غەركابۇغۇ اىت، اولە
كران اىت سكلىنەن بىرستوجۇ بەھا جاڭۇن شور غۇنۇن ئەتكالا انۇ
چەتكۈل تانە باڭىي تان ۳ من دىنالىق ماس ستاھەن ملائى، دان دىتىم قۇل
انس فەرسەجوان اىت بەھا دەتكەن سكلىن ايسى نىكىي درەدىمىتوم
سوسو لمبۇ دانسا بىشى دىنالىق ماس يغەرسىبۇ مەك جادىلە مەرىكىشەت
مۇغۇرەن كەنگەكەن سكلىن اير سوسو يغىدرە دەرەقەلمۇانو كېيىغى ايدە كەبۈمى.
سکەن فەركارا يەشىرە دەھولو ابە ئىاد مەدا لاكى باڭىي غەركابۇغۇ
ايت مەك اولە كران نوجوان سەۋايى سكلىن انىق ۲ نىكىي مەتھەۋىي اكىن
بىر كەھلەغان دان كەۋكەن راج اىت لالو دەكلىواركەن تىتە فەرنتە
راج بەھا دەتكەن دىنالىق ماس ستاھەن ملائى ئىاد دېتكەن شور غۇن
غۇن بىر ئان مەك جەكلە سیاھ ۲ مېھەھىي تەڭاھن اين تەرقىسانە
دېۋەھەنلىدىي سەرت بىنۇن دان انقىش بىر سام ۳ بىك بىر كەلالە كەدان
يغەرسىبۇ ايت دىنالىق ۋاقا ۲ زولو ايت ستاھەن چۆكەت مەنگ
ھەپىر ۳ هاپس بەسسا ايت درىي مۇك بومى.

مەك سېلۇم ھاپس آخىر تانەن اىت لالو بىر ئەن قۇل راج اىت
ھەندق مەھارۋى ئەر بۇنەن دان تارا قۇمن يائىت تىلە دەھولو دەرەق
ھاپس تەۋە غەركابۇغۇ ايدە اولە سېب اىت لالو سايى مەتتا دەرەق دان
سەۋاي اىي امۇنىي اكىن ايسى نىكىي دەرەق چىتىا ۳ ايت كران
كېپاپقەن مەرىكىشەت تە بناس مەك تەكلىن اداالە راج اين دىنالىق
ھەتىش سوک ترلىش دەرەق غەركابۇغۇ ايت ولۇقۇن اىي مەظاھەرەن
غەركابۇغۇن يەقىلە سودە اىت سەمات ۲ سەمبۈغۇن ئان كران گەواجىش
عادە بەسسا ايت لالو مېنۈلە اي قەرتەن سايى اين سەرای بىركات
دەنگ سەمبۈغۇن "كېت تەپالە قەرتەن سايى كاموا بىن كران سەقەن
كېت سوک مەلەپەت شور غۇلۇسەت قۇتىھە مەتتا امۇن دەرەق كېت
كران پاوا ئاسكىلەن انجىچى ۳ ايت" ارىپى رىعە ۲۳ ايت.

ادفون جالان مەلسەن دەرەق غەركابۇغۇ دىسېسى قۇم زولو
ايت اىمالە بەھا دەدقىق دەرەق راج اىت دەھەۋىن خېمەن كەندين دان ئەلە
تىش ۳ شور غۇن يەقاد دىسېسىن لەپو اتو كېيىغى يائىت دەرەق قۇم ئانو
قۇن دەرەق قۇم ۲ بىشەپتەن دەنگىدىي مەك اۋېپلە سەقەن كەھادافن
لالو دەبلە قۇرۇم بىلۇ ايت قەقەن كەندين دان دەكلىواركەن ھەقىدون
دېسەرەمكەن انس راج اىت دان دەنگەكەن بىناغى ايت ماتى دەن
سەخسەرارا دان بىلا سەقەن ئەلە سكلىن مەرىكىشەت (يائىت بىلەغان
مەرىكىشەت ھەشكە بىر بىو ۳ اورۇغ دان بىر بىو ۳ لەپو يەقىلە دامېلىكەن